Lietas arhīva Nr. CA-0024-18
ECLI:LV:LAAT:2018:0525.C09030814.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2018.gada 25.maijā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Stivriņš,
tiesneši V.Lohova un I.Tabore
ar tiesas sēdes sekretāri D.Mikažāni

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. C/ un /pers. D/ prasībā pret /pers. E/ par ceļa servitūta nodibināšanu, sakarā ar /pers. C/ un /pers. D/ apelācijas sūdzību par Balvu rajona tiesas 2014.gada 5.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

/pers. C/ un /pers. D/ 2014.gada 16.jūnijā iesniedza tiesā prasību pret /pers. E/ par ceļa servitūta nodibināšanu.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

Prasītājam pieder nekustamais īpašums /Nosaukums A/ /adrese A/. Prasītājas īpašumā ir 1/2 domājamā daļa no nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ /adrese B/. Šie nekustamie īpašumi /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ robežojas ar atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums C/. Lai prasītāji varētu nokļūt līdz viņu īpašumiem, ir jāšķērso atbildētājai piederošais zemesgabals, pa kuru iet braucamais ceļš 4,5 metru platumā un 340 metru garumā.

Nekustamajam īpašumam /Nosaukums C/ nav noteikti apgrūtinājumi, tādēļ atbildētāja reizēm atļauj prasītājiem braukt pa šo ceļu, bet reizēm liek dažādus šķēršļus viņu nokļūšanai savos īpašumos.

Ceļš, kuru prasītājiem nepieciešams izmantot, ir turpinājums servitūta ceļam, kas šķērso prasītājam piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums D/ un /pers. F/ piederošo nekustamo īpašumu /Nosaukums E/. Šo ceļu izmanto ne vien prasītāji, bet arī atbildētāja nokļūšanai savā īpašumā /Nosaukums C/.

Cita ceļa, lai prasītāji piekļūtu saviem īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/, nav, bet īpašumu apsaimniekošana bez ceļa nav iespējama.

Prasītāji lūdza nodibināt nekustamajam īpašumam /Nosaukums C/, kadastra Nr. /kadastra numurs A/, ceļa servitūtu 4,5 metru platumā un 340 metru garumā par labu nekustamajiem īpašumiem /Nosaukums A/, kadastra Nr./kadastra numurs B/, un /Nosaukums B/, kadastra Nr./kadastra numurs C/.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1130., 1135., 1140., 1155., 1156., 1158., 1159.pantu un 1231.panta 2.punktu.

Ar Balvu rajona tiesas 2014.gada 5.decembra spriedumu prasība noraidīta. No /pers. C/ un /pers. D/, no katra, valsts labā piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 0,49 EUR.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

Saskaņā ar zemesgrāmatu nodalījumu norakstiem /pers. C/ pieder nekustams īpašums /Nosaukums A/ ar kadastra numuru /kadastra numurs B/, kas atrodas /adrese A/, un /pers. D/ - nekustams īpašums /Nosaukums B/ ar kadastra numuru /kadastra numurs C/, kas atrodas /adrese B/.

Savukārt /pers. E/pieder nekustams īpašums /Nosaukums C/ ar kadastra numuru /kadastra numurs A/, kas atrodas /adrese C/.

/pers. D/ un /pers. H/ 2013.gada 8.maijā noslēguši vienošanos par kopīpašuma /Nosaukums B/ reālo sadali dabā saskaņā ar pievienoto zemes robežu plānu.

Prasītāju nekustamie īpašumi /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ robežojas ar atbildētājas nekustamo īpašumu /Nosaukums C/. Prasītājiem ir tiesības risināt jautājumu par ceļa servitūta nodibināšanu.

Kaut arī servitūts ir apgrūtinājums nekustamam īpašumam nevis tā īpašniekam, šādam apgrūtinājumam ir jābūt maksimāli saudzējošam attiecībā pret kalpojošo īpašumu, būtiski neapgrūtinot tā lietošanu noteiktam mērķim un labuma gūšanai, ko no attiecīgā nekustamā īpašuma var sagaidīt. Līdz ar to ir jāsamēro servitūta izlietotāja interese lietot braucamo ceļu ar ierobežojumu cita īpašuma tiesībai, ko šāda lietošana var radīt.

Prasītāju ceļa servitūta variantu nevar uzskatīt par vissaudzīgāko attiecībā pret kalpojošo nekustamo īpašumu. Turklāt, izņemot liecinieces /pers. I/ liecības, lietā nav iegūti citi pierādījumi prasītāju apgalvojumam, ka nav citu ceļu, pa kuriem viņi varētu piekļūt saviem īpašumiem.

Prasītāji nav iesnieguši pierādījumus tam, ka nepastāv iespēja ierīkot braucamo ceļu cita vietā. Zemes robežu plāni un Viļakas novada teritorijas plānojums liecina, ka tehniski ir iespējams ierīkot piebraucamo ceļu prasītāju īpašumiem ne tikai viņu izvēlētajā vietā, bet arī citur, kas būtu saudzīgāk pret kalpojošo nekustamo īpašumu. No zemes robežu plāna secināms, ka ir iespējams ierīkot ceļu pa prasītāju un atbildētājas īpašumu robežām, kas būtu saudzīgāks variants kalpojošajam īpašumam.

No Viļakas novada teritorijas plānojuma redzams, ka līdz nekustamam īpašumam /Nosaukums A/ var nokļūt arī pa pašvaldības ceļu un šķērsojot īpašumus /Nosaukums F/ un /Nosaukums G/. Savukārt /pers. D/īpašumam /Nosaukums B/ var piekļūt pa pašvaldības ceļu, tālāk šķērsojot īpašumu /Nosaukums H/ un īpašuma /Nosaukums B/ kopīpašniekam /pers. K/ piederošo zemes gabalu. Tiesai nav zināms šo īpašumu īpašnieku viedoklis par prasītāju iespējām nokļūt savos īpašumos, šķērsojot viņu īpašumus, bet Viļakas novada domes 2014.gada 10.oktobra atbilde /pers. E/ liecina, ka iedzīvotāji ir piekļuvuši īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/.

Prasītāju pārstāvja argumenti un liecinieces /pers. I/ liecības par to, ka strīdus ceļu ir izmantojuši gan prasītāji, gan arī citi ciema iedzīvotāji, nav pamats, lai nodibinātu servitūtu pēc prasītāju piedāvātā varianta. Faktiskā ceļa izlietošana - vienreizēja vai atkārtota - ir uzskatāma tikai par lietojumu, kas balstīta vienīgi uz apstākli, ka īpašniece izturējusies iecietīgi pret prasītāju pārvietošanos pāri viņas nekustamajam īpašumam. Faktiskais lietojums nepiešķir valdošā nekustamā īpašuma īpašniekam servitūta tiesību, ja servitūts nav nodibināts Civillikuma 1231.panta kārtībā. Faktiskais lietojums

nepiešķir valdījumu, servitūts kā tāds vēl nav nodibināts un nostiprināts likumā paredzētajā kārtībā. Saskaņā ar Civillikuma 894.pantu tikai vienreizēja tiesības izlietošana piešķir valdījumu, bet šajā gadījumā tāda valdījuma tiesība nav nodibināta un nepastāvēja.

Ceļa servitūta nodibināšana atbilstoši prasītāju piedāvātajam variantam sadalīs atbildētājas īpašumu, ko apliecina ceļa servitūta izvietojuma shēma.

Servitūts nav nodibināms, vadoties vienīgi no valdošā nekustamā īpašuma īpašnieka ērtības apsvērumiem, bet varianta izvēlē jāievēro arī iespējamo kalpojošo īpašumu īpašnieku intereses (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 12.augusta spriedums lietā Nr.SKC-192*).

Atbilstoši Augstākās tiesas 2006.gada apkopojumā „Par tiesu praksi, kas izriet no servitūtu tiesībām" norādītajam, servitūts nodibināms ar tiesas spriedumu, ja konstatēta nepieciešamība nodrošināt valdošo nekustamo īpašumu ar labumu ne tikai nejauši, vai uz kādu laiku, bet ar savām pastāvīgām īpašībām, kas nepieciešamas valdošajam nekustamajam īpašumam, lai tas varētu normāli funkcionēt (Civillikuma 1135.pants). Servitūts nosakāms pēc iespējas saudzīgi attiecībā uz kalpojošo nekustamo īpašumu. Saskaņā ar Civillikuma 1159.pantu ceļa servitūtam pakļauta katra kalpojošā zemes gabala daļa. Tomēr, šā servitūta izlietotājam, ja nav bijis norunāts pretējais, jāaprobežojas ar vienu noteiktu ceļu, kuru viņš pats drīkst izvēlēties, bet pēc iespējas saudzīgi.

Ceļa servitūta aizņemtajai platībai nav būtiskas nozīmes, jo, nodibinot servitūtu atbilstoši prasītāju variantam, tiks ierobežotas atbildētājas iespējas pilnvērtīgi izmantot zemi savām vajadzībām.

Prasītāji nav pierādījuši servitūta nodibināšanas nepieciešamību. Proti, apstākļus, ka viņu izvēlētais ceļa servitūts ir vienīgais, pa kuru iespējams piekļūt nekustamajiem īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/, ka šis variants, salīdzinājumā ar citiem, ir saudzīgāks attiecībā pret kalpojošo īpašumu un ka nepastāv iespēja nodibināt servitūtu citā vietā ierīkojamam ceļam.

Par šo spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza prasītāju pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Guntars Sīmanis, pārsūdzot to pilnā apjomā.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

Spriedumā nav apstrīdēta braucamā ceļa servitūta nodibināšanas nepieciešamība vispār. Atzīstot par nepierādītu faktu, ka nav citu ceļu, pa kuriem prasītāji varētu piekļūt saviem īpašumiem, pirmās instances tiesa spriedumā tomēr nekonstatēja, ka tādi ceļi dabā pastāv.

Arī Viļakas novada teritoriālajā plānojumā šāda ceļa nav, bet novada domes izziņa apliecina, ka prasītāju nekustamiem īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ nav tiesiskas piekļuves. Pašvaldības ieskatā, piekļuve šiem īpašumiem ir iespējama divos veidos, viens no kuriem atbilst prasītāju prasījumam, taču abos gadījumos ir nepieciešama ceļa servitūta nodibināšana.

Tādējādi ir pierādīta ceļa servitūta nodibināšanas nepieciešamība, kā arī pierādīts Civillikuma 1146.pantā paredzētais priekšnoteikums servitūta nodibināšanai, tas ir, ka kalpojošajam nekustamajam īpašumam jādod labums valdošam ne tikai nejauši, vai uz kādu laiku, bet ar savām pastāvīgām īpašībām.

Servitūta nodibināšana vienmēr būs apgrūtinājums kalpojošā īpašuma īpašniekam, taču prasītāji nepiekrīt tiesas secinājumam, ka atbildētājai vissaudzīgākā būtu ceļa servitūta nodibināšana citiem zemes īpašumiem. Tiesa nav apsvērusi, vai tāds variants būtu vissaudzīgākais citiem īpašniekiem, kā arī nav šo īpašnieku piekrišanas servitūta nodibināšanai.

Konkrētajā gadījumā strīdus ceļš ir tā servitūta ceļa turpinājums, kas šķērso /pers. C/ nekustamo īpašumu /Nosaukums D/ un kuru atbildētāja izmanto nokļūšanai savā īpašumā /Nosaukums C/. Strīdus ceļu izmantoja arī nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ iepriekšējā īpašniece. Šis ceļš iet pa līdzenumu, bet ceļa ierīkošana pa zemes gabalu robežām ir saistīta ar grāvja šķērsošanu un meža izciršanu, kas aizskar trešās personas SIA /Nosaukums I/ īpašuma tiesības.

Savukārt variants pa pašvaldības ceļu Rekava – Gusakova un tālāk pāri īpašumu

/Nosaukums F/ un /Nosaukums G/ zemei ir saistīts ar divu citu īpašnieku tiesību aizskārumu un dabā nav realizējams, jo jāšķērso upe, applūstošas pļavas un stāvs kalna kāpums. Turklāt tas nenodrošina piekļuvi /pers. D/ zemes īpašumam.

Trešais variants – pa pašvaldības ceļu un tālāk šķērsojot nekustamos īpašumus /Nosaukums H/ un /Nosaukums B/ - skar triju īpašnieku tiesības un nenodrošina piekļuvi /pers. C/ īpašumam /Nosaukums A/.

Prasītāji, izvēloties konkrēto ceļa servitūta variantu, nav vadījušies no savas ērtības kritērija, bet gan no apsvērumiem, ka kalpojošais nekustamais īpašums dos labumu valdošajiem īpašumiem un ka tā ir racionālākā piekļuve prasītāju īpašumiem.

Pirmās instances tiesas argumenti norāda uz strīda atrisināšanas neiespējamību, kas neatbilst likuma normām par servitūtu nodibināšanu.

Apelācijas sūdzībā zvērināts advokāts Guntars Sīmanis lūdz izskatīt lietu pēc būtības un apmierināt prasību.

Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā apelācijas sūdzību neatzīst. Pirmās instances tiesa ir ievērojusi Civillikumā nostiprināto principu, ka servitūts nav nodibināms, vadoties vienīgi no valdošā nekustamā īpašuma ērtības apsvērumiem, bet varianta izvēlē jāievēro arī iespējamo kalpojošo īpašumu īpašnieku intereses, kā tas atzīts Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 12.augusta spriedumā lietā Nr.SKC-192 un Augstākās tiesas 2006.gada apkopojumā „Par tiesu praksi, kas izriet no servitūtu tiesībām".

Prasītāji lūdz nodibināt ceļa servitūtu vienīgi viņiem izdevīgā un ērtā veidā, neievērojot atbildētājas intereses. Nodibinot ceļa servitūtu prasītājiem vēlamā vietā, zemes gabals tiks sadalīts tieši pa vidu, kas būtiski ierobežos atbildētājas iespējas pilnvērtīgi izmantot savu zemi. Turpretī prasītājiem pieder vairāki nekustamie īpašumi, kas nokļūšanu uz īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ ļauj atrisināt vairākos variantos. Prasītājiem piederošie zemes gabali robežojas ar vairākiem citiem īpašumiem, tātad pastāv arī citas ceļa ierīkošanas iespējas. Prasītāji nav pierādījuši, ka citi iespējamie ceļa servitūta varianti nav īstenojami. Tāpēc prasījums neatbilst Civillikuma 1139.panta noteikumiem par ceļa servitūta nodibināšanu pēc iespējas saudzīgi pret citu īpašuma tiesību, jo tas ir visapgrūtinošākais atbildētājai.

Saudzīga servitūta tiesības nodibināšana nozīmē to, ka ir pārbaudīti no apgrūtinājumu smaguma viedokļa visi citi iespējamie ceļa servitūta varianti.

Pirmās instances tiesā noskaidrots, ka pastāv vairāki ceļa servitūta nodibināšanas varianti, kas ir mazāk apgrūtinoši. Proti: 1) pa prasītāju un viņas nekustamo īpašumu robežām, 2) no pašvaldības ceļa Pleševa – Čilipīne pa ceļu uz Stiglavas gravu, kuru lieto /Nosaukums J/ māju iedzīvotāji, vai no ceļa Rekova – Gusakova atbilstoši Viļakas novada teritorijas plānojumam, 3) pāri prasītāju īpašumiem. Prasītājiem ir jārēķinās ar ceļa uzturēšanas izdevumiem, bet upe un apvidus reljefs nevar būt šķērslis ceļa ierīkošanai, jo prasītāji izmanto mūsdienīgu lauksaimniecības tehniku.

Prasītāju izvēlētais ceļa servitūts būtiski aizskars atbildētājas tiesības apsaimniekot zemi, jo īpašums tika sadalīts divās daļās un aizņems 1550 kvadrātmetrus zemes. Atbildētājai tāds ceļš nav nepieciešams, dabā tas nepastāv un zeme prasītāju izvēlētajā vietā ir aparta. Prasītāju piedāvātais risinājums neatbilst tiesu praksei un taisnīguma principam. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2009.gada 12.augusta spriedumā lietā Nr.SKC-192 ir norādījis, ka servitūts nav nodibināms, vadoties vienīgi no valdošā nekustamā īpašuma īpašnieka ērtības apsvērumiem, bet varianta izvēlē jāievēro arī iespējamo kalpojošo īpašumu īpašnieku intereses.

2017.gada 15.novembrī prasītāji tiesā iesniedza sava pieprasītā ceļa servitūta plāna precizējumus ar aptuveniem koordināšu punktiem (lietas otrā sējuma 17.-21.lapa), bet atbildētāja iesniegusi savu variantu iespējamā ceļa servitūta nodibināšanai gar sava īpašuma robežu (lietas otrā sējuma 10.lapa).

Tiesas sēdē prasītāju pilnvarotais pārstāvis uzturēja iesniegto apelācijas sūdzību un paskaidroja, ka ir pierādīta ceļa servitūta nodibināšanas nepieciešamība, kā arī Civillikuma 1146.pantā paredzētais priekšnoteikums servitūta nodibināšanai. Atbildētājas piedāvātajam ceļa servitūta variantam gar viņas īpašuma robežu prasītāji nepiekrīt.

Atbildētāja iesniegtajai apelācijas sūdzībai nepiekrita, norādīja, ka nevēlas, lai tiktu sadalīts viņai piederošais zemes īpašums, pirmās instances tiesas

spriedums ir tiesiski un faktiski pamatots, objektīvi izvērtēti pierādījumi lietā.

Motīvu daļa

Noklausoties pušu pilnvaroto pārstāvju tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, novērtējot rakstveida pierādījumus lietā un apelācijas sūdzības argumentus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāmas kā nepamatotas.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta nosacījumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Apelācijas instance izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta vai pamata grozīšana nav pieļaujama.

Ievērojot Civilprocesa likuma 426.panta nosacījumus, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka apelācijas instancē nav skatāms pēc apelācijas sūdzības iesniegtais prasības precizējums par ceļa servitūta (kā prasībā norādītā servitūta turpinājuma) noteikšanu nekustamam īpašumam /Nosaukums B/ par labu nekustamam īpašumam /Nosaukums A/, kas atrodas /adrese A/, pieaicinot lietā vēl īpašuma /Nosaukums B/ otru kopīpašnieku /pers. H/. Šāda veida un satura prasījums nebija skatīts pirmās instances tiesā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs, pilnībā pietiekams, tādēļ pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, bet apelācijas sūdzībā izteiktie argumenti nevar būt par pamatu pretēju secinājumu izdarīšanai.

Nav šaubu, ka servitūts kā lietu tiesību institūts ir lietojuma tiesība, t.i., tiesība uz svešu lietu lietošanas ziņā, servitūts ir kalpojošā nekustamā īpašuma aprobežojums lietošanas ziņā. Viens no servitūta izlietošanas pamatprincipiem ir ietverts Civillikuma 1139.pantā (*katram, kam pieder servitūta tiesība, jāizlieto tā taisnprātīgi, saudzot pie tam pēc iespējas cita īpašuma tiesības*). Proti, servitūts nosakāms pēc iespējas saudzīgi attiecībā uz kalpojošo nekustamo īpašumu.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka servitūta izlietotājam sava tiesība jāizmanto tā, lai īpašnieka (kalpojošā nekustamā īpašuma īpašnieka) tiesības uz savu lietu, it sevišķi lietošanas tiesība, tiktu ierobežota tikai tiktāl, ciktāl šāds ierobežojums ir absolūti nepieciešams (*sk. G. Višņakova, K.Balodis. Civillikuma komentāri. Lietas. Valdījums. Tiesības uz svešu lietu.(841.-926.p.,1130.- 1400.p.).Rīga, Mans īpašums, 1998, 70.lpp.).*

Lietā nav strīda par to, ka teritorija, kurā prasītāji lūdz nodibināt ceļa servitūtu, atrodas lauksaimniecībā izmantojamā zemes gabala vidū, nekustamā īpašuma /Nosaukums C/ kopējā platība ir 15,4 ha, nodibināmā servitūta faktiska izlietošana aprobežojama kalpojošā nekustamā īpašuma daļā (vietā).

Tāpat lietā nav strīda, ka prasītāju izvēlētais servitūta ceļš nav izbūvēts kā inženiertehniska būve.

Nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ bijušās īpašnieces /pers. I/ liecības pirmās instances tiesā pēc būtības neatspēko kalpojošā nekustamā īpašuma pašreizējās īpašnieces iebildumus par prasītāju norādītās iebrauktas zemes joslas 1530 m^2 platībā kā braucamā ceļa, par kuru iespējama transportlīdzekļu kustība, neesamību. Atbildētāja visā tiesvedības laikā konsekventi apgalvojusi, ka „iebrauktās sliedes", kas redzamas iesniegtajā fotoattēlā, radušās, atbildētājai apstrādājot savu zemes īpašumu.

Atbilstoši prasībai un lietā esošajiem pierādījumiem, nav iespējams nodibināt servitūtu par labu nekustamajam īpašumam /Nosaukums B/, kas ir kopīpašumā prasītājai /pers. D/ un /pers. H/, kurš nav lietas dalībnieks.

Civillikuma 1136.pants noteic, ka servitūti ir, izņemot lietojuma tiesību, nedalāmas tiesības. Tas nozīmē, ka servitūtus nav iespējams ne dalīti nodibināt, ne izlietot. Savukārt lietojuma dalāmība nozīmē to, ka vairākas personas var dalīti izlietot viņām kopīgi piešķirto lietojuma tiesību.

Saskaņā ar Civillikuma 1149.pantu katrs servitūts attiecas uz visām kā valdošā, tā arī kalpojošā nekustamā īpašuma daļām. Ja valdošais nekustamais īpašums ir kopīpašumā, tad katram no kopīpašniekiem pilnā apjomā pieder uz kalpojošo nekustamo īpašumu nodibināta reālservitūta izlietošanas tiesība. Reālservitūts tiek nodibināts par labu visam valdošajam nekustamajam īpašumam un apgrūtina visu kalpojošo nekustamo īpašumu. Reālservitūtu nevar nodibināt par labu valdošā nekustamā īpašuma reālajai vai domājamai daļai (*sk. G.Višņakova, K. Balodis. Civillikuma komentāri. Lietas. Valdījums. Tiesības uz svešu lietu.(841.-926.p.,1130.-1400.p.).Rīga, Mans īpašums, 1998,68., 79.lpp.).* To ievērojot, nav izšķirošas nozīmes apstāklim, ka /pers. D/ un /pers. H/ ir noslēguši vienošanos par kopīpašuma /Nosaukums B/ lietošanas kārtību. Labumu no reālservitūta gūst nekustamais īpašums, tomēr tas nevar būt tiesību subjekts, tāpēc servitūta izlietotājs ir nekustamā īpašuma īpašnieks.

Civillikuma 1232.panta otrā daļa noteic, ja valdošais vai kalpojošais nekustamais īpašums pieder vairākām personām kopīgi, tad servitūta nodibināšanai nepieciešama viņu visu piekrišana. Arī tiesību doktrīnā atzīts, ka (..) servitūta iegūšanai par labu kopīpašumā esošam nekustamam īpašumam ir nepieciešama visu kopīpašnieku piekrišana. Civillikuma noteikumi par kopīpašumu nepieļauj atsevišķu kopīpašnieku vienpusēju rīcību ar kopīpašuma priekšmetu (*G.Višņakova, K. Balodis. Civillikuma komentāri. Lietas. Valdījums. Tiesības uz svešu lietu.(841.- 926.p.,1130.-1400.p.).Rīga, Mans īpašums, 1998, 132.lpp.).*

Lai gan kalpojošais nekustamais īpašums /Nosaukums C/ robežojas ar nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, nekustamajam īpašumam /Nosaukums C/ pieprasītais ceļa servitūts 340 m garumā vien piekļūšanu nekustamajam īpašumam /Nosaukums A/ nenodrošina. Kā redzams no „Ceļa servitūta nepieciešamības situācija" plāna, nekustamajam īpašumam /Nosaukums A/ prasītāja /pers. C/ izvēlētais servitūts ilgstošu un pastāvīgu labumu Civillikuma 1144.panta izpratnē var dot tikai tad, ja tas tiek savienots ar servitūtu, kas nodibināms uz nekustamo īpašumu /Nosaukums B/, pret kuru prasījums nav bijis.

Zemes robežu plāni un Viļakas novada teritorijas plānojums liecina, ka tehniski ir iespējams ierīkot piebraucamo ceļu prasītāju īpašumiem arī citur, kas būtu saudzīgāk pret kalpojošo nekustamo īpašumu. No zemes robežu plāna secināms, ka ir iespējams ierīkot ceļu pa prasītāju un atbildētājas īpašumu robežām, kas būtu saudzīgāks variants kalpojošajam īpašumam. Šādu variantu, pievienojot iespējamā ceļa servitūta plānu (lietas otrā sējuma 10.lapa), ir norādījusi arī atbildētāja /pers. E/.

Kā pamatoti norādīts pirmās instances tiesas spriedumā- prasītājiem pieder vairāki nekustamie īpašumi, kas nokļūšanu uz īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/ ļauj atrisināt vairākos variantos. Prasītājiem piederošie zemes gabali robežojas ar vairākiem citiem īpašumiem, tātad pastāv vairāki ceļa servitūta nodibināšanas varianti, kas varētu būt mazāk apgrūtinoši.

No Viļakas novada teritorijas plānojuma redzams, ka līdz nekustamam īpašumam /Nosaukums A/ var nokļūt arī pa pašvaldības ceļu un šķērsojot īpašumus /Nosaukums F/ un /Nosaukums G/. Savukārt /pers. D/īpašumam /Nosaukums B/ var piekļūt pa pašvaldības ceļu, tālāk šķērsojot īpašumu /Nosaukums H/ un īpašuma /Nosaukums B/ kopīpašniekam /pers. K/ piederošo zemes gabalu. Arī kopīpašnieku /pers. D/ un /pers. H/ mājīpašumā ietilpstošas būves atrodas minētā ceļa galā. Viļakas novada domes 2014.gada 10.oktobra atbilde /pers. E/ liecina, ka iedzīvotāji ir piekļuvuši īpašumiem /Nosaukums A/ un /Nosaukums B/.

Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apstākļus un argumentus, /pers. C/ un /pers. D/ prasība pret /pers. E/ par ceļa servitūta nodibināšanu ir noraidāma pilnīgi.

Tā kā prasība ir pilnīgi noraidīta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 39., 42.pantu no prasītājiem vienādās daļās valsts labā ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš. No lietas materiāliem redzams, ka lietā aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās

instances tiesā 0,98 *euro* un apelācijas instances tiesā- 5,03 *euro*, kopsummā 6,01 *euro.* Ievērojot to, ka prasītāji jau samaksājuši pirmās instances tiesas spriedumā piespriestos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus- 0,49 *euro* katrs (lietas pirmā sējuma 93., 94.lapa), no prasītājiem ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tikai 5,03 *euro* (6,01-0,98), no katra- 2,52 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Civillietu tiesas kolēģija, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.-434.pantu,

nosprieda

noraidīt pilnībā /pers. C/ un /pers. D/ prasību pret /pers. E/ par ceļa servitūta nodibināšanu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,52 *euro* (divi *euro* un 52 centi).

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,52 *euro* (divi *euro* un 52 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā LV51TREL2190458019000, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, maksājuma mērķis – 21499 un datus lietas identificēšanai.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma pasludināšanas dienas- 2018.gada 25.maija Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu 300 *euro* (trīs simti *euro*) Augstākās tiesas depozīta kontā – saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods: F22010010, norādot personas datus.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis I.Stivriņš

Tiesnese I.Tabore

Tiesnese V.Lohova